

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, dnia 23.06. 2003 r.

36108

RPO-424848-IX-904/02/WK

Pan
dr Krzysztof Janik
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Ministrze,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają sygnały, iż poważnym problemem występującym w Straży Granicznej jest duża liczba nadgodzin, za które funkcjonariusze nie otrzymują stosownego wynagrodzenia bądź ekwiwalentu w postaci czasu wolnego.

Z odpowiedzi Komendanta Głównego Straży Granicznej (kopia pisma w załączeniu) wynika, iż liczba nadgodzin w końcu 2001 r. wynosiła 806 945 i uległa zmniejszeniu, osiągając w końcu 2002 r. liczbę 483 535. W ocenie Komendanta, przyjęcie w bieżącym roku 1500 nowych funkcjonariuszy spowoduje istotne zmniejszenie występujących braków kadrowych, a tym samym wpłynie na zwiększenie ukończenia jednostek organizacyjnych Straży Granicznej. Efektem tego będzie dalszy spadek liczby nadgodzin. Niewątpliwie rozwiązanie problemu dużej ilości nadgodzin nie może nastąpić od razu, lecz stanowi proces długofalowy. Ponadto, ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (tekst jedn. - Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1399 z późn. zm.) nie daje podstaw do rekompensowania nadgodzin w formie świadczeń pieniężnych. Przepis art. 37 tej ustawy określa, że w zamian za czas przekraczający 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym funkcjonariuszowi przysługuje czas wolny od służby w tym samym wymiarze.

W niniejszej sprawie zaniepokojenie moje budzi problem braku możliwości uzyskiwania przez funkcjonariuszy wynagrodzenia za dodatkowo wysłużone nadgodziny. Nie są mi znane powody, dla których wyżej powoływana ustawa o Straży Granicznej nie

przewiduje możliwości ich uzyskania. Nie zawsze zwiększona liczba funkcjonariuszy może stanowić rozwiązanie problemu dużej liczby nadgodzin. Przepisy ustawowe powinny przewidywać możliwość uzyskania dodatkowego wynagrodzenia za dodatkowe godziny wypracowane w służbie. Tymczasem dyspozycja art. 37 ust. 2 i 3 ustawy o Straży Granicznej - stanowiąca o możliwości uzyskania czasu wolnego w związku z przekroczeniem czasu pełnienia służby w ilości 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym, nieprzekraczającym 3 miesięcy, w przypadku niedostatecznej ilości etatowej funkcjonariuszy - nie jest możliwa do wykonania.

W mojej ocenie, utrzymująca się w obecnym stanie sytuacja narusza podstawowe prawa funkcjonariuszy do otrzymywania wynagrodzenia za wykonywaną służbę. Informuję także, iż niewypłacanie wynagrodzenia za godziny nadliczbowe jest sprzeczne z art. 4 ust. 2 Europejskiej Karty Społecznej sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz.U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67) który określa, że w celu zapewnienia skutecznego wykonywania prawa do sprawiedliwego wynagrodzenia, umawiające się strony zobowiązują się uznać prawo pracowników do zwiększonej stawki wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, z zastrzeżeniem wyjątków w przypadkach szczególnych. Wyjątki te nie zostały w Karcie zawarte, a moim zdaniem mogłyby być zastosowane w świetle prawa krajowego, jedynie w przypadkach stanów wyższej konieczności. Karta wraz z protokołem została ratyfikowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10 czerwca 1997 r. Zgodnie z art. 87 Konstytucji, do źródeł powszechnie obowiązującego prawa zaliczane są ratyfikowane umowy międzynarodowe.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. - Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), uprzejmie proszę Pana Ministra o ustosunkowanie się do podnoszonego przeze mnie problemu i udzielenie informacji o sposobie jego rozwiązania.

zał. 1

Z wyrazami poważania

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ dr hab. Jerzy Świątkiewicz